

Ринок праці – це економічний механізм, який дає людям змогу обміняти свої професійні навички і робочий час на заробітну плату й інші вигоди.

Отже, на ринку праці пропонується до продажу специфічний товар – розумові й фізичні здібності людини. Найважливіші особливості цього товару:

- ❖ універсальність;
- ❖ мобільність;
- ❖ раціональність.

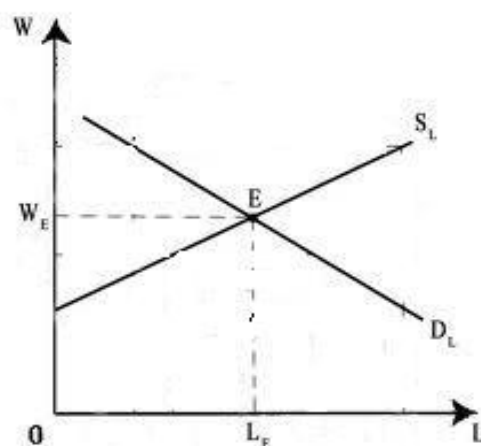
Універсальність пов'язана з тим, що людина здатна опановувати різні професії та перенавчатися впродовж усього життя.

Мобільність виявляється в тому, що фахівці однієї професії можуть працювати у різних фірмах і регіонах однієї країни, а також за кордоном.

Раціональність визначається тим, що носієм товару є людина, котра згідно з власними уявленнями про вигоду продає свою здатність виконувати певні виробничі операції.

Рівновага на ринку праці формується під впливом попиту і пропозиції.

Взаємодія попиту і пропозиції на ринку праці підпорядковується загальним закономірностям ринкових процесів, про які ти вже знаєш. Заробітна плата стає рівноважною ціною тоді, коли кількість людей, готових займатися певною роботою, і кількість робочих місць, що їх готові надати фірми, збігаються. Таку ситуацію ілюструє графік ринкової рівноваги.

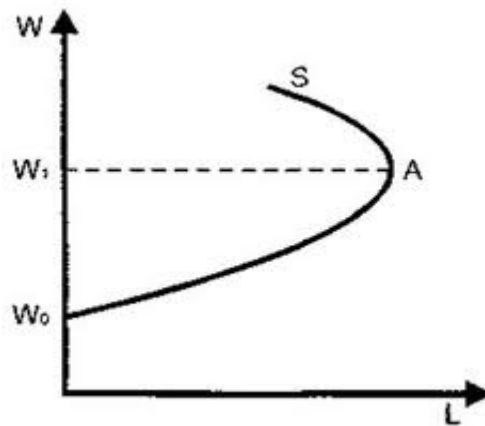
Коло продавців на ринку праці представлене працездатними членами домогосподарств. Закон пропозиції на ринку праці можна сформулювати в такий спосіб:

чим вищою є заробітна плата, яку готові сплачувати роботодавці за

виконання певного різновиду робіт, тим більше людино-годин трудової діяльності готовий надати власник товару «робоча сила».

Чим вищою є заробітна плата, тим більшими є стимули для професійного зростання та якісної високопродуктивної праці.

Форма кривої індивідуальної пропозиції праці має дещо незвичний характер.

На цьому графіку видно, що до певного рівня величина пропозиції зростає, а потім починає раптово скорочуватися. У чому полягає причина такої поведінки людей?

Пояснення міститься у рівні обмеженості трудових ресурсів:

1. Людина не може працювати більше 24 годин на добу.
2. Настає така межа, за якої альтернативна вартість кожної години праці, що виявляється у відмові від відпочинку, є занадто високою. Заробітна плата перестає стимулювати додаткову пропозицію праці.
3. Умови праці: чим виснажливішою є робота, тим не охочіше, навіть за високу зарплату, люди беруться за неї.
4. Складність обов'язків, високий рівень відповідальності, необхідність наявності особливих природних даних, тривалість опанування професії.

Ти вже знаєш, попит на товар залежить від корисності блага та ціни вибору. Попит на ринку праці пред'являють фірми, підприємства, держава. Отже, корисність праці визначається доходами, які приносить продаж виробленої працівниками продукції. А ціна вибору – це втрачена можливість мати блага, які можна було б придбати за гроші, витрачені на сплату працівникам заробітної плати.

Попит на ринку праці визначається величиною граничного доходу, який приносить праця робітників і рівнем заробітної плати, за якого працівники згодні цією працею займатися. Заробітна плата за годину не може перевищувати ринкову ціну тієї продукції, яку він виробляє за цей час.